

324

La simbomba

(ALDC, III, 605. La simbomba)

El mot derivaria de SYMPONIA (< llat. SYMPHONIA ‘concert; acompanyament musical’, concretat després en nom de diversos instruments, entre ells la simbomba), que, a través de l'àrab –que no coneix la [p]–, hauria passat a **simbònia*, que, encreuat amb *bomba*, hauria desembocat en *simbomba* (DECat); sembla que la relació seria més aviat amb *bombo*, que registra la loc. 105, “perquè fa un soroll de bombo” (*Tresor*) i el femení vindria condicionat pel mot originari **simbòria*. El mot té diverses var.: *sibomba* 141, *ximbomba* (Amengual, 1858-1878), amb palatalització de la s-; a través de **sembomba* s'arriba, per una tendència a centralitzar [e] en [a] o [ə], a *sambomba* (Sanelo, 1800), que alterna amb *simbomba* (Esteve *et al.*, 1803); notem també la var. onomatopeica *sambumba* 174 i l'assimilada *sombomba* 176; són var. d'influència arag. o cast. [θ]ambomba 93, [θ]ambumbo 108, pel so interdental. *Sanfoina* 107 derivaria del llat. SYMPHONIA. El DECat parla de “mot paral·lel” al

castellà *zambomba*, però la manca de documentació antiga, la referència per alguns informadors a un mot “usat pels castellans” (17, 24) o “usat pels forasters” (19), a un “instrument d'Aragó” (53) o al fet d'haver-la conegut a Andalusia (113) fa pensar si la cosa i el mot són de procedència forana, com ho és *pandorga* (var. *pandoga* 190, *pandorra* 181) ‘simbomba’ en cast., on primer designava una ‘espècie de moixiganga o serenata amb instrument de la mena de la simbomba; instruments que hi participaven’, mot postverbal de *pandorgar*, del llat. vg. *PANDORICARE, der. de PANDORIUM ‘bandúrria’ (DECat). L'àrea extrema meridional indueix a pensar en una introducció del mot des de l'andalús (Alcalá, 1934) i el murcià (García Soriano, 1932). Un darrer significant, *butza* 179, 180, d'origen expressiu, al·ludeix, per metonímia, a la ‘pell tibant’ de la simbomba.

Simbomba és l'únic mot normatiu.

